

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Niende Afdeling)

26. marts 2015*

»Præjudiciel forelæggelse — tilnærmelse af lovgivningerne — ophavsret og beslægtede rettigheder — direktiv 2001/29/EF — informationssamfundet — harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder — artikel 3, stk. 2 — direkte transmission af en sportsbegivenhed på et websted«

I sag C-279/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Högsta domstolen (Sverige) ved afgørelse af 15. maj 2013, indgået til Domstolen den 22. maj 2013, i sagen:

C More Entertainment AB

mod

Linus Sandberg,

har

DOMSTOLEN (Niende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Jürimäe, og dommerne J. Malenovský (refererende dommer) og A. Prechal,

generaladvokat: E. Sharpston

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- C More Entertainment AB ved advokaterne P. Bratt og S. Feinsilber
- Sandberg ved advokat L. Häggström
- den finske regering ved S. Hartikainen, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved J. Enegren og J. Samnadda, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

* Processprog: svensk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EFT L 167, s. 10).
- 2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med en tvist mellem C More Entertainment AB (herefter »C More Entertainment«) og Linus Sandberg vedrørende dennes indsættelse af klikbare links på et websted, ved hvilke internetbrugere kan få adgang til en direkte transmission af ishockeykampe på et andet websted uden at skulle betale det pengebeløb, som ejeren af dette andet websted opkræver.

Retsforskrifter

Direktiv 2001/29

- 3 1., 7., 20., 23., og 25. betragtning til direktiv 2001/29 har følgende ordlyd:
 - »(1) [EF]-[t]raktaten foreskriver oprettelse af et indre marked og indførelse af en ordning, der sikrer, at konkurrencen i det indre marked ikke fordrejes. En harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om ophavsret og beslægtede rettigheder bidrager til at opnå disse mål.
 - [...]
 - (7) Fællesskabets retlige ramme for beskyttelse af ophavsret og beslægtede rettigheder bør derfor også tilpasses og suppleres i det omfang, det er nødvendigt for det indre markeds funktion. Nationale bestemmelser om ophavsret og beslægtede rettigheder, der er meget forskellige fra den ene medlemsstat til den anden, eller som medfører retlig uvished, der hindrer det indre markeds funktion og udviklingen af informationssamfundet i Europa, bør derfor tilpasses, og inkonsekvente nationale reaktioner på den teknologiske udvikling bør undgås, hvorimod der ikke er behov for at fjerne eller undgå forskelle, der ikke påvirker det indre markeds funktion negativt.
 - [...]
 - (20) Dette direktiv bygger på de principper og bestemmelser, der allerede er fastsat i de gældende direktiver på området, herunder [Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EFT L 346 s. 61), som ændret ved Rådets direktiv 93/98/EØF af 29. oktober 1993, (EFT L 290, s. 9, herefter »direktiv 92/100«),] og det videreudvikler disse principper og bestemmelser og anvender dem på informationssamfundsområdet. Bestemmelserne i nærværende direktiv bør gælde med forbehold af disse direktivers bestemmelser, medmindre andet er angivet i nærværende direktiv.
 - [...]
 - (23) Dette direktiv bør medføre en yderligere harmonisering af ophavsmænds ret til overføring til almenheden. Denne ret skal opfattes bredt som omfattende enhver overføring til den del af almenheden, som ikke befinder sig på det sted, hvorfra overføringen finder sted. Denne ret omfatter enhver sådan form for trådbunden eller trådløs transmission eller retransmission af et værk til almenheden, herunder udsendelse i radio og fjernsyn. Denne ret bør dog ikke omfatte andre handlinger.

[...]

(25) Den retlige uvished vedrørende arten af og beskyttelsesniveauet for bestillingstransmissioner via net af ophavsretligt beskyttede værker og af frembringelser, der er beskyttet af beslægtede rettigheder, bør fjernes ved indførelse af en harmoniseret beskyttelse på fællesskabsniveau. Det bør fremgå klart, at en sådan beskyttelse giver alle de i direktivet anerkendte rettighedshavere en eneret til at stille ophavsretligt beskyttede værker og andre frembringelser til rådighed for almenheden ved hjælp af interaktive bestillingstransmissioner. Sådanne interaktive bestillingstransmissioner er karakteriseret ved, at almenheden har adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.«

4 Artikel 1 i direktiv 2001/29 med overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer i stk. 2:

»Med undtagelse af de i artikel 11 anførte tilfælde berører dette direktiv ikke de gældende fællesskabsbestemmelser om:

[...]

b) udlejnings- og udlånsrettigheder samt visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret

[...]«

5 Dette direktivs artikel 3 med overskriften »Retten til overføring af værker til almenheden og retten til tilrådighedsstillelse for almenheden af andre frembringelser« bestemmer:

»1. Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

2. Medlemsstaterne indfører en eneret til at tillade og forbyde trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for almenheden på en sådan måde, at almenheden får adgang til de pågældende værker på et individuelt valgt sted og tidspunkt:

[...]

d) for radio- og fjernsynsforetagender for så vidt angår optagelser af deres udsendelser, hvad enten der er tale om trådbunden eller trådløs transmission, herunder via kabel eller satellit.«

Direktiv 2006/115/EF

6 Direktiv 92/100, der var i kraft på tidspunktet for vedtagelsen af direktiv 2001/29, er blevet ophævet og erstattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/115/EF af 12. december 2006 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EUT L 376, s. 28). Direktiv 2006/115 kodificerer og gengiver i lignende formuleringer bestemmelserne i direktiv 92/100.

7 Følgende fremgår af 16. betragtning til direktiv 2006/115:

»Medlemsstaterne bør have mulighed for at fastsætte bestemmelser om en mere vidtgående beskyttelse af indehavere af ophavsretsbeslægtede rettigheder end den, der forlanges i henhold til dette direktivs bestemmelser i relation til radio- og fjernsynsudsendelse og kommunikation til offentligheden.«

- 8 Direktivets artikel 8 med overskriften »Radio- og fjernsynsudsendelse og kommunikation til offentligheden« bestemmer følgende i stk. 3:

»Medlemsstaterne tillægger radio- og fjernsynsselskaber eneret til at tillade eller forbyde viderespredning af deres udsendelser ved hjælp af radiobølger samt kommunikation til offentligheden af deres udsendelser, hvis denne foretages på steder, hvortil der er offentlig adgang mod betaling af entré.«

- 9 Artikel 12 i direktiv 2006/115 med overskriften »Forholdet mellem ophavsret og beslægtede rettigheder« bestemmer:

»Beskyttelsen af ophavsretsbeslægtede rettigheder i henhold til dette direktiv berører i ingen henseende beskyttelsen af ophavsret.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 10 C More Entertainment er en betalings-tv-kanal, der bl.a. mod betaling transmitterer ishockeykampe direkte på sit websted.
- 11 I efteråret 2007 transmitterede C More Entertainment flere ishockeykampe på dette websted, hvortil interesserede personer kunne få adgang mod betaling af 89 svenske kroner (SEK) (ca. 9,70 EUR) pr. kamp.
- 12 Linus Sandberg lagde på sit websted links, der gjorde det muligt at omgå det betalings-system, der var etableret af C More Entertainment. Ved hjælp af disse links kunne internetbrugerne få gratis adgang til direkte transmission af de to ishockeykampe, der blev sendt af C More Entertainment den 20. oktober og den 1. november 2007.
- 13 Inden den første af disse kampe havde C More Entertainment uden held telefonisk opfordret Linus Sandberg til at fjerne de links, som denne havde placeret på sit websted. Efter denne kamp meddelte C More Entertainment skriftligt Linus Sandberg, at selskabet fandt, at placeringen af disse links havde krænket dets rettigheder.
- 14 Under transmissionen af den anden af disse kampe installerede C More Entertainment en teknisk foranstaltning, der havde den virkning, at den hindrede enhver adgang til denne transmission via linkene på Linus Sandbergs hjemmeside.
- 15 Linus Sandberg blev ved Hudiksvalls tingsrätt (byretten i Hudiksvall) tiltalt for overtrædelse af lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (lov (1960:729) om kunstneriske og litterære værker). Den 10. november 2010 blev den berørte part kendt skyldig i krænkelse af ophavsrettigheder, som C More Entertainments ifølge denne ret var beskyttet af, og han blev pålagt en bødestraf og tilpligtet at betale erstatning og renter til dette selskab.
- 16 Linus Sandberg og C More Entertainment iværksatte begge appel af denne dom ved Hovrätten för Nedre Norrland (appelret i Syd-Norrland).
- 17 Ved afgørelse af 20. juni 2011 nåede denne ret frem til, at ingen del af det arbejde, som kommentatorerne, kameramændene eller producenterne af udsendelserne af ishockeykampene udførte, hverken isoleret set eller tilsammen kunne anses for at udvise den originalitet, der kræves efter lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk for at være beskyttet af ophavsretten. Dernæst afgjorde appelretten, at C More Entertainment for så vidt angår de i hovedsagen omhandlede transmissioner ikke havde nogen ophavsret, men en beslægtet rettighed, som

var blevet krænkede. Som følge heraf idømte appelretten Linus Sandberg en større bødestraf end førsteinstansen, men nedsatte i mindre omfang den erstatning, der var blevet tildelt C More Entertainment.

- 18 C More Entertainment iværksatte appel til prøvelse af denne dom ved Högsta domstolen (højesteret) med påstand om, at det blev anerkendt, at denne er indehaver af ophavsret, og at det erstatningsbeløb med tillæg af renter, som selskabet er berettiget til, hæves.
- 19 Denne ret fandt, at det ikke fremgår hverken af ordlyden i direktiv 2001/29 eller af Domstolens praksis, at indsættelsen af et hyperlink på et websted udgør en overføring til almenheden. Endvidere anførte den pågældende ret, at den omhandlede nationale lovgivning fastsætter ophavsretsbeslægtede rettigheder, der er mere vidtgående end dem, der er anført i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2001/29, idet den beskyttelse, som svensk ret giver, til forskel fra den nævnte bestemmelse ikke er begrænset til handlinger vedrørende tilrådighedsstillelse efter »bestilling«. På det grundlag besluttede Högsta domstolen at udsætte sagen og forelægge Domstolen fem præjudicielle spørgsmål.
- 20 Ved skrivelse af 26. marts 2014 sendte Domstolens Justitskontor en kopi af dom Svensson m.fl. (C-466/12, EU:C:2014:76) til Högsta domstolen, i forbindelse med hvilken flere emner, herunder spørgsmålet om indsættelse på et websted af et link kan betegnes som en overføring til almenheden, blev undersøgt, og opfordrede samtidig Högsta domstolen til at oplyse, om den, henset til den nævnte dom, ønskede at opretholde sin anmodning om en præjudiciel afgørelse.
- 21 Ved afgørelse af 20. oktober 2014 besluttede Högsta domstolen at trække de første fire præjudicielle spørgsmål tilbage og kun at opretholde det femte spørgsmål, der har følgende udformning:

»Kan medlemsstaterne indføre en mere omfattende eneret for rettighedshaver[ne] ved at lade overføring til almenheden omfatte flere handlinger end dem, der er anført i [...] artikel 3, stk. 2[, i direktiv 2001/29]?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 22 Det fremgår af sagen, at tvisten i hovedsagen vedrører tilrådighedsstillelse på et websted af links, der gør det muligt for internetbrugere på et radio- og fjernsynsforetagendes hjemmeside at få adgang til direkte transmissioner af ishockeykampe uden at skulle betale det af dette foretagende krævede beløb for at få adgang. På det grundlag skal spørgsmålet fra den forelæggende ret forstås således, at det dermed nærmere bestemmes ønskes oplyst, om artikel 3, stk. 2, i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at den er til hinder for nationale retsforordninger, der giver en mere vidtgående eneret til de radio- og fjernsynsforetagender, der er omhandlet i denne artikel 3, stk. 2, litra d), i forhold til handlinger vedrørende overføring til almenheden, som kan være direkte transmissioner af sportsbegivenheder på internettet såsom de i hovedsagen omhandlede.
- 23 Det bemærkes indledningsvis, at medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, litra d), i direktiv 2001/29 skal give radio- og fjernsynsforetagender eneret til at tillade eller forbyde tilrådighedsstillelse for almenheden af optagelserne af deres udsendelser på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.
- 24 Det følger for det første af ordlyden af artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29, herunder af udtrykket »overføring til almenheden [...], herunder tilrådighedsstillelse«, at begrebet »tilrådighedsstillelse for almenheden«, der ligeledes anvendes i dette direktivs artikel 3, stk. 2, indgår i det bredere begreb »overføring til almenheden«.

- 25 For det andet fremgår det af det nævnte direktivs artikel 3, stk. 2, at for at kunne betegnes som »tilrådgighedsstillelse for almenheden« som omhandlet i denne artikel skal handlingen kumulativt opfylde de to betingelser, der er anført i bestemmelsen, nemlig gøre det muligt, at den berørte almenhed får adgang til den omhandlede beskyttede frembringelse på både et individuelt valgt sted og tidspunkt.
- 26 Som det nemlig fremgår af begrundelsen for Kommissionens forslag af 10. december 1997 (KOM(97) 628), der førte til vedtagelsen af direktiv 2001/29, understøttet af 25. betragtning til direktivet, forstås ved »tilrådgighedsstillelse for almenheden« som omhandlet i dette direktivs artikel 3 »interaktive bestillingstransmissioner«, som netop er karakteriseret ved, at offentligheden har adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt (jf. i denne retning dom SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 59).
- 27 Dette er imidlertid ikke tilfældet for så vidt angår direkte transmissioner på internettet såsom de i hovedsagen omhandlede.
- 28 Den forelæggende ret ønsker ikke desto mindre oplyst, om artikel 3, stk. 2, i direktiv 2001/29 skal forstås således, at den er til hinder for, at medlemsstaterne ligeledes giver de radio- og fjernsynsforetagender, der er omhandlet i denne artikel 3, stk. 2, litra d), en eneret i forhold til de handlinger, der ligesom de i hovedsagen omhandlede kan betegnes som »overføring til almenheden«, men som ikke udgør tilrådgighedsstillelse for almenheden af optagelsen af deres udsendelser på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.
- 29 I denne henseende, således som det fremgår af syvende betragtning til direktiv 2001/29, er formålet med direktivet at harmonisere ophavsretten og beslægtede rettigheder alene i det omfang, det er nødvendigt for det indre markeds funktion. Det fremgår nemlig af denne betragtning, at direktivet ikke har til formål at fjerne eller undgå forskelle mellem de nationale lovgivninger, der ikke påvirker det indre markeds funktion negativt. Som det ligeledes fremgår af titlen på samme direktiv, har EU-lovgiver alene haft til hensigt at foretage en delvis harmonisering af ophavsretten og beslægtede rettigheder.
- 30 Det følger af 23. og 25. betragtning til dette direktiv, at EU-lovgiver tilsigtede dels at foretage en yderligere harmonisering af ophavsmænds ret til overføring til almenheden, dels at fjerne den retlige uvished vedrørende arten af og beskyttelsesniveauet for bestillingstransmissioner via net og indføre en harmoniseret beskyttelse i Den Europæiske Union af sådanne handlinger.
- 31 Derimod fremgår det ikke hverken af artikel 3, stk. 2, i direktiv 2001/29 eller af nogen anden af direktivets bestemmelser, at EU-lovgiver har tilsigtet at harmonisere og dermed fjerne eller undgå eventuelle forskelle mellem de nationale lovgivninger for så vidt angår arten og omfanget af den beskyttelse, som medlemsstaterne kan give indehavere af de rettigheder, der er omhandlet i direktivets artikel 3, stk. 2, litra d), med hensyn til visse handlinger såsom dem, der er omhandlet i tvisten i hovedsagen, der ikke er udtrykkeligt nævnt i den sidstnævnte bestemmelse.
- 32 Desuden er direktiv 2001/29 ifølge 20. betragtning dertil baseret på de principper og regler, der allerede er indført ved de gældende direktiver på området for intellektuel ejendomsret, såsom direktiv 92/100 (jf. dom Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, præmis 187).
- 33 Det fremgår nemlig af 16. betragtning til direktiv 2006/115, der er trådt i stedet for direktiv 92/100, at medlemsstaterne bør have mulighed for at fastsætte bestemmelser om en mere vidtgående beskyttelse af indehavere af ophavsretsbeslægtede rettigheder end den, der forlanges i henhold til direktiv 2006/115 i relation til radio- og fjernsynsudsendelse og kommunikation til offentligheden.

- 34 Det nævnte direktivs artikel 8 med overskriften »Radio- og fjernsynsudsendelse og kommunikation til offentligheden« fastsætter i stk. 3 bl.a., at medlemsstaterne tillægger radio- og fjernsynsforetagender eneret til at tillade eller forbyde viderespredning af deres udsendelser ved hjælp af radiobølger samt kommunikation til offentligheden af deres udsendelser, hvis denne foretages på steder, hvortil der er offentlig adgang mod betaling af entré.
- 35 Det må således konstateres, at direktiv 2006/115 tildeler medlemsstaterne en mulighed for at fastsætte bestemmelser med en mere vidtgående beskyttelse for så vidt angår den spredning og kommunikation til offentligheden af udsendelser, som radio- og fjernsynsforetagender foretager, end de bestemmelser, der skal indføres i henhold til dette direktivs artikel 8, stk. 3. En sådan mulighed indebærer, at medlemsstaterne kan tildele radio- og fjernsynsforetagender en eneret til at tillade eller forbyde kommunikation til offentligheden af de udsendelser, der foretages under andre vilkår end dem, der er fastsat i denne artikel 8, stk. 3, herunder de udsendelser, hvortil enhver kan få adgang på et individuelt valgt sted, idet der herved forstås, at en sådan ret på ingen måde, således som det fremgår af artikel 12 i direktiv 2006/115, må berøre beskyttelsen af ophavsretten.
- 36 Det følger heraf, at artikel 3, stk. 2, i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at denne ikke berører for medlemsstaterne nævnte mulighed, der anerkendes i artikel 8, stk. 3, i direktiv 2006/115, sammenholdt med 16. betragtning dertil, for at tildele radio- og fjernsynsforetagender en eneret til at tillade eller forbyde kommunikation til offentligheden af deres udsendelser på betingelse af, at en sådan beskyttelse ikke krænker beskyttelsen af ophavsretten.
- 37 På baggrund af de ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 2, i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for nationale retsfor skrifter, der giver en mere vidtgående eneret til de radio- og fjernsynsforetagender, der er omhandlet i denne artikel 3, stk. 2, litra d), i forhold til handlinger vedrørende overføring til almenheden, som kan være direkte transmissioner af sportsbegivenheder på internettet såsom de i hovedsagen omhandlede, på betingelse af, at en sådan udvidelse ikke berører beskyttelsen af ophavsretten.

Sagens omkostninger

- 38 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Niende Afdeling) for ret:

Artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for nationale retsfor skrifter, der giver en mere vidtgående eneret til de radio- og fjernsynsforetagender, der er omhandlet i denne artikel 3, stk. 2, litra d), i forhold til handlinger vedrørende overføring til almenheden, som kan være direkte transmissioner af sportsbegivenheder på internettet såsom de i hovedsagen omhandlede, på betingelse af, at en sådan udvidelse ikke berører beskyttelsen af ophavsretten.

Underskrifter